

رابطه هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی دانشجویان تحت حمایت کمیته امداد

امام خمینی شهرستان ارومیه

مینا رضایی اباجلو^۱، محمد آزاد عبد اله پور^۲*

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی دانشجویان تحت حمایت کمیته امداد شهرستان ارومیه انجام شد.

روش: روش پژوهش همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی شهرستان ارومیه در سال ۹۵-۱۳۹۴ بودند که ۲۰۰ نفر به شیوه در دسترس به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. از مقیاس رضایت از زندگی دینر و همکاران (۱۹۸۵)، مقیاس خودگزارشی هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸) و مقیاس خودشناسی منسجم قربانی و همکاران (۲۰۰۸) برای جمع آوری اطلاعات استفاده شد.

یافته ها: یافته ها نشان داد که بین متغیرهای خودشناسی منسجم، هوش معنوی، تفکر وجودی انتقادی، تولید معنای شخصی، آگاهی متعالی و بسط حالت هشیاری با رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. و تحلیل رگرسیون بیانگر این است که قویترین تبیین کننده واریانس رضایت از زندگی بین متغیرهای پیش بین هوش معنوی است. ($P < 0.05$)

نتیجه گیری: نتایج تحقیق حاضر بیانگر این است که مهمترین متغیر مرتبط با رضایت از زندگی که از شاخصهای مهم بهباشی است هوش معنوی است و تمرکز بر پرورش این هوش در خانواده و محیط آموزشی حائز اهمیت است.

کلید واژه: خودشناسی منسجم، رضایت از زندگی، هوش معنوی

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران.

^۲ استادیار روانشناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران (نویسنده مسئول) abdollahpour@gmail.com

مقدمه

رضایت از زندگی به عنوان ارزیابی شناختی که هر فرد از کیفیت زندگی کلی یا حیطه های اختصاصی آن به عمل می آورد، تعریف شده است (دینر، ساد، لوکاس و اسمیت^۱، ۱۹۹۹). علی رغم مفهوم سازی که از سلامت به عنوان فقدان بیماری به عمل آمده است، مطالعات اخیر نشان داد، برخی از جوانان با وجود آشکار سازی علائم اختلالات روانشناختی اندک، از سطح رضایت از زندگی بسیار پایینی برخوردارند (گرینسپون و ساکلوفسکی^۲، ۲۰۰۱). رضایت از زندگی لازمه یک زندگی مفید، مؤثر و رضایتبخش فردی است و شامل ارزیابی شناختی افراد از وضعیت زندگی خودشان است (کیز، شمتکین و ریف^۳، ۲۰۰۲). در واقع رضایت از زندگی مفهومی کلی و ناشی از نحوه ادراک (شناختی و عاطفی) شخص از کل زندگی است. همانگونه که تیم^۴ (۲۰۱۰) اشاره می کند افرادی با رضایت از زندگی بالا هیجان های مثبت بیشتری را تجربه کرده، از گذشته و آینده خود و دیگران، رویدادهای مثبت بیشتری را به یاد آورده و از پیرامون خود ارزیابی مثبتتری دارند و آنها را خوشایند توصیف می کنند. در حالی که افرادی با رضایت از زندگی پایین، خود، گذشته و آینده شان، دیگران و نیز رویدادها و موقعیت های زندگی خود را نامطلوب ارزیابی می کنند و هیجان های منفی مانند اضطراب و افسردگی بیشتری را تجربه میکنند (لازاروس و فالکمن^۵، ۱۹۸۴؛ رایت، کراوفورد و دل کاستیلو^۶، ۲۰۰۹). رایت و کروپانزانو^۷ (۲۰۰۰) عوامل متعددی را در افزایش رضایت افراد از زندگی مطرح کرده اند. این عوامل را می توان در دو دسته عوامل زیستی (نظیر آمادگی ژنتیکی و سلامت جسمانی) و عوامل اجتماعی- روانی (نظیر روابط اجتماعی مطلوب و نیازهای روانی) طبقه بندی نمود (رایت و کروپانزانو، ۲۰۰۰).

مسئله ی هوش به عنوان یک ویژگی اساسی که تفاوت فردی را در بین انسان ها موجب می شود، از ابتدای تاریخ مکتوب زندگی انسان مورد توجه بوده است. اما از آغاز مطالعه هوش اغلب بر جنبه های شناختی آن نظیر حافظه، حل مسئله و تفکر تأکید شده است، در حالی که امروزه نه تنها جنبه های غیرشناختی هوش یعنی توانایی عاطفی، هیجانی، شخصی و اجتماعی مورد توجه قرار می گیرد بلکه در پیش بینی توانایی فرد برای موفقیت و سازگاری در زندگی نیز مورد اهمیت واقع شده است (ونگ و لاو، ۲۰۰۳). هوش معنوی به عنوان یکی از مفاهیم جدید هوش، دربردارنده نوعی سازگاری و رفتار حل مسئله است که بالاترین سطوح رشد را در حیطه های مختلف شناختی، اخلاقی، هیجانی، بین فردی و ... را شامل می شود و فرد را در جهت هماهنگی با پدیده های اطراف و دستیابی به یکپارچگی درونی و بیرونی یاری می نماید. این هوش به فرد دیدی کلی در مورد زندگی و همه تجارب و رویدادها می دهد و او را قادر می سازد به چارچوب بندی و تفسیر مجدد تجارب خود پرداخته، شناخت و معرفت خویش را عمق بخشد (غباری بناب و همکاران، ۱۳۸۴). ولمن (۲۰۰۱) هوش معنوی را به عنوان ظرفیت انسان برای پرسیدن سؤالات غایی درباره زندگی و تجارب همزمان و ارتباط هر یک از ما با دنیایی که در آن زندگی می کنیم، تعریف می کند. نازل (۲۰۰۴) نیز هوش

¹ Diener, Sun, Lucas, & Smith

² Greenspon, Saklofske

³ Keyes, Shmotkin, & Ryff,

⁴ Thimm

⁵ Lazarus, & Folkman,

⁶ Wright, Crawford, & Del Castillo

⁷ Wright, & Cropanzano

معنوی را به عنوان توانایی نزدیک شدن به تواناییهای معنوی و منبعی برای شناخت، کشف معنی و تحلیل وجودی، معنویت و رفتارهای عملی تعریف می کند. براساس برخی مطالعات، هوش معنوی پیش بینی کننده عمده ای برای شاخص های بهزیستی روانی از جمله احساس رضایت از زندگی و عملکرد بین فردی محسوب می شود (اکسترما و فرناندز، ۲۰۰۵). بهزیستی یا رضایت از زندگی ویژگی های کلی مردم یک جامعه را نسبت به جهانی که در آن زندگی می کنند، منعکس می کند (دینر و همکاران، ۱۹۹۹). رضایت از زندگی را به عنوان نشانه ای بارز از سازگاری موفقیت آمیز فرد با تغییر در موقعیت های گوناگون زندگی تعریف می کنند.

خودشناسی منسجم ظرفیت فهم زمانمند و انسجامی فرآیندها و تجارب درونی خود است که به فرد امکان درک توانمندی هایش را می دهد (کاپرارا و گرون، ۲۰۰۳) تا با ساماندهی افکار و احساسات، مناسب ترین فعالیت ها را برای رسیدن به نتایج مطلوب، شناسایی و انتخاب کند (قربانی و همکاران، ۲۰۰۸).

با توجه به اهمیت بحث رضایت از زندگی در میان قشر جوان جامعه بعنوان نیرو فعال کشور و موتور محرکه توسعه کشور، اهمیت بررسی عوامل موثر در رضایت از زندگی بیش از پیش مشهود می باشد. از طرف دیگر کمیته امداد امام خمینی (ره) که با هدف کمک به قشر آسیب پذیر جامعه تاسیس شده است گام های زیادی را در جهت بهبود کیفیت زندگی افراد تحت پوشش انجام داده است. یکی از سیاست های کمیته امداد امام خمینی در کنار حمایت مالی از افراد تحت پوشش، اتخاذ راهکارهای حمایت معنوی با هدف بهبود بهزیستی روانی افراد تحت پوشش می باشد. در این میان سلامت روانی دانشجویان و جوانان تحت پوشش کمیته امداد از اهمیت بسزایی برخوردار است. بنابراین سوال اصلی پژوهش آن است که: چه رابطه ای بین هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی شهرستان ارومیه وجود دارد؟

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی شهرستان ارومیه در سال ۹۵-۹۴ بودند. نمونه پژوهش نیز ۲۰۰ نفر است که از طریق نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات میدانی از ۳ پرسشنامه استاندارد استفاده شد:

مقیاس رضایت از زندگی دینر و همکاران: این مقیاس توسط دینر و همکاران (۱۹۸۵) برای اندازه گیری رضایت از زندگی به کار گرفته شده و دارای ۵ ماده می باشد که هر ماده هفت گزینه دارد و در این بررسی از یک (کاملاً مخالفم) تا هفت (کاملاً موافقم) نمره گذاری شده است. اسماعیلی (۱۳۸۷) آلفای کرونباخ این پرسشنامه را در نمونه ایرانی ۰/۸۰ گزارش نمود.

مقیاس هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸): این پرسشنامه توسط کینگ (۲۰۰۸) ساخته شد که دارای ۲۴ ماده می باشد. این پرسشنامه براساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت پاسخ داده می شود. نمرات بالا نشان دهنده هوش معنوی بالا و یا وجود چنین ظرفیتی است. این پرسشنامه در مجموع چهار زیر مقیاس دارد که عبارتند از: تفکر وجودی انتقادی (CET) ۱ با ۷ آیتم، تولید معنای شخصی (PMP) ۲ با ۵ آیتم، آگاهی متعالی (TA) ۱ با ۷ آیتم، بسط حالت هشپاری (CSE) ۲ با ۵ آیتم.

¹ . Critical Existential Thinking

² . Personal Meaning Production

در نسخه انگلیسی این پرسشنامه (کینگ، ۲۰۰۹) آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۲ و برای زیرمقیاس‌های آن به ترتیب این گونه به دست آمده است: زیر مقیاس CET دارای آلفای ۰/۷۸، PMP دارای آلفای ۰/۷۸، TA دارای آلفای ۰/۸۷ و CSE دارای آلفای ۰/۹۱ بودند.

در یک مطالعه در ایران نیز رویی صوری و محتوایی پرسشنامه بر اساس نظر متخصصان تأیید شد. پایایی ابعاد پرسشنامه نیز به این صورت به دست آمد: تفکر وجودی انتقادی ۰/۷۶، تولید معنای شخصی ۰/۷۸، بسط هوشیاری ۰/۷۲، و آگاهی متعالی ۰/۸۰. پایایی کل پرسشنامه نیز با آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد (حریری و زرین آبادی، ۱۳۹۰). پایایی آزمون-بازآزمون پرسشنامه نیز در یک مطالعه ۰/۶۷ گزارش شد (خدابخشی کولایی و همکاران، ۱۳۹۲).

مقیاس خودشناسی منسجم قربانی و همکاران (۲۰۰۸): در بررسی خودشناسی منسجم از پرسشنامه خودشناسی منسجم قربانی، واتسن و هارگیس (۲۰۰۸) استفاده شد. این پرسشنامه صورت بندی روشن تر و سازش یافته تر را به همراه مدل‌های مناسب روانسجی برای بررسی خودشناسی ارائه کرده و از دو وجه تجربه ای و تاملی تشکیل شده است که بصورت درهم تنیده عمل می‌کنند. پرسشنامه دارای ۱۲ ماده بوده که براساس یک مقیاس پنج درجه ای پاسخ داده می‌شود. در نمره گذاری این تعدادی مورد معکوس وجود دارد. این موارد عبارتند از سوال های ۱، ۲، ۱۱، ۱۲، ۱۰، ۷، ۸، ۵، ۴. میانگین ضرایب آلفای کرونباخ برای این مقیاس ۰/۸ است (قربانی و همکاران، ۲۰۰۸).

یافته های پژوهش

شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای تحقیق (خودشناسی منسجم، رضایت از زندگی، هوش معنوی و مؤلفه‌های آن) در جدول ۱ آمده است، همانطور که مشاهده می‌شود خودشناسی منسجم دارای میانگین ۴۰/۱۳ و انحراف استاندارد ۱/۲۲، رضایت از زندگی دارای میانگین ۲۱/۹۰ و انحراف استاندارد ۱/۶۱ و هوش معنوی دارای میانگین ۸۱/۴۸ و انحراف استاندارد ۴/۰۱ می‌باشد.

جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
خودشناسی منسجم	۴۰/۱۳	۱/۲۲
رضایت از زندگی	۲۱/۹۰	۱/۶۱
تفکر وجودی انتقادی	۲۴/۲۴	۱/۷۳
تولید معنای شخصی	۱۷/۴۷	۱/۱۰
آگاهی متعالی	۲۲/۵۳	۲/۴۴
بسط حالت هشیاری	۱۶/۸۶	۱/۰۱
هوش معنوی	۸۱/۴۸	۴/۰۱

متغیرهای تحقیق با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف در سطح خطای ۵ درصد (با اطمینان ۹۵ درصد) مورد آزمون قرار گرفتند. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف در جدول (۲) آمده است، همانطور که مشاهده می‌شود برای تمام متغیرهای تحقیق سطح معنی‌داری آزمون از سطح خطای ۰/۰۵ بزرگتر است ($\text{sig} > 0/05$) یعنی اینکه توزیع تمامی

¹ . Transcendental Awareness

² . Conscious state expansion

متغیرهای تحقیق با اطمینان ۹۵ درصد نرمال است و فرضیه صفر آزمون (فرض نرمال بودن) تایید می‌شود. با توجه به نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف مشاهده شد که متغیرهای تحقیق از توزیع آماری نرمال پیروی می‌کنند.

جدول ۲ نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

متغیر	تعداد مشاهدات	آماره کولموگروف-اسمیرنوف	سطح معنی داری
خودشناسی منسجم	۲۰۰	۰/۰۶۶	۰/۲۰۰
رضایت از زندگی	۲۰۰	۰/۱۲۶	۰/۰۸۴
تفکر وجودی انتقادی	۲۰۰	۰/۱۳۵	۰/۰۵۶
تولید معنای شخصی	۲۰۰	۰/۱۳۲	۰/۰۵۷
آگاهی تعالی	۲۰۰	۰/۱۱۸	۰/۱۴۸
بسط حالت هشیاری	۲۰۰	۰/۰۵۷	۰/۲۶۸
هوش معنوی	۲۰۰	۰/۱۱۶	۰/۱۵۶

جدول ۳ ماتریس همبستگی متغیرهای تحقیق

خودشناسی منسجم	رضایت از زندگی	تفکر وجودی انتقادی	تولید معنای شخصی	آگاهی تعالی	بسط حالت هشیاری	هوش معنوی
خودشناسی منسجم	۱					
رضایت از زندگی	۰/۳۳۶**	۱				
تفکر وجودی انتقادی	۰/۵۷۹**	۰/۱۷۶*	۱			
تولید معنای شخصی	۰/۰۳۱	۰/۳۳۲**	۰/۱۳۶	۱		
آگاهی تعالی	۰/۳۱۲**	۰/۳۸۷**	۰/۰۹۱	۰/۲۳۷**	۱	
بسط حالت هشیاری	۰/۳۸۰**	۰/۴۶۱**	۰/۳۹۶**	۰/۴۱۹**	۰/۵۰۶**	۱
هوش معنوی	۰/۴۶۵**	۰/۵۴۸**	۰/۵۰۰**	۰/۵۳۲**	۰/۷۶۰**	۰/۷۴۳**

آزمون فرضیه‌ها: فرضیه اصلی:

بین هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه وجود دارد.

جهت بررسی رابطه هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه از مدل رگرسیون خطی چندگانه با دو متغیر پیش‌بین (هوش معنوی و خودشناسی منسجم) استفاده شد. نتایج مدل رگرسیون خطی چندگانه در جدول (۴) آمده است، نتایج آزمون ANOVA جهت سنجش اعتبار مدل رگرسیون خطی چندگانه بیان می‌کند که مدل رگرسیون خطی چندگانه جهت میزان پیش‌بینی رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه در سطح خطای ۵ درصد معنی‌دار می‌باشد ($\text{sig} < 0/05$) یعنی اینکه حداقل یکی از متغیرهای هوش معنوی و خودشناسی منسجم رضایت از زندگی دانشجویان را به طور معنی‌داری

۰/۰۰۰	سطح معنی داری (sig)
۲۰۰	تعداد مشاهدات
<p>بین هوش معنوی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه وجود دارد. نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه هوش معنوی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه در جدول (۶) آمده است، همانطور که مشاهده می شود ضریب همبستگی پیرسون ۰/۵۴۸ می باشد که در سطح خطای ۵ درصد مثبت و معنی دار می باشد ($sig < ۰/۰۵$)، یعنی اینکه با افزایش میزان هوش معنوی به اندازه یک انحراف معیار، میزان رضایت از زندگی دانشجویان به اندازه ۰/۵۴۸ انحراف معیار افزایش می یابد، بنابراین نتیجه می شود که بین هوش معنوی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و فرضیه فرعی دوم تأیید می گردد.</p>	

جدول ۶ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه فرعی دوم

رضایت از زندگی	متغیر
هوش معنوی	
۰/۵۴۸	ضریب همبستگی پیرسون (r)
۰/۰۰۰	سطح معنی داری (sig)
۲۰۰	تعداد مشاهدات

بین تفکر وجودی انتقادی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه تفکر وجودی انتقادی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه در جدول (۷) آمده است، همانطور که مشاهده می شود ضریب همبستگی پیرسون ۰/۱۷۶ می باشد که در سطح خطای ۵ درصد مثبت و معنی دار می باشد ($sig < ۰/۰۵$)، یعنی اینکه با افزایش میزان تفکر وجودی انتقادی به اندازه یک انحراف معیار، میزان رضایت از زندگی دانشجویان به اندازه ۰/۱۷۶ انحراف معیار افزایش می یابد، بنابراین نتیجه می شود که بین تفکر وجودی انتقادی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و فرضیه فرعی سوم تأیید می گردد.

جدول ۷ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه فرعی سوم

رضایت از زندگی	متغیر
تفکر وجودی انتقادی	
۰/۱۷۶	ضریب همبستگی پیرسون (r)
۰/۰۱۳	سطح معنی داری (sig)
۲۰۰	تعداد مشاهدات

بین تولید معنای شخصی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه تولید معنای شخصی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه در جدول (۸) آمده است، همانطور که مشاهده می‌شود ضریب همبستگی پیرسون $0/332$ می‌باشد که در سطح خطای ۵ درصد مثبت و معنی‌دار می‌باشد ($sig < 0/05$)، یعنی اینکه با افزایش میزان تولید معنای شخصی به اندازه یک انحراف معیار، میزان رضایت از زندگی دانشجویان به اندازه $0/332$ انحراف معیار افزایش می‌یابد، بنابراین نتیجه می‌شود که بین تولید معنای شخصی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و فرضیه فرعی چهارم تأیید می‌گردد.

جدول ۸ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه فرعی چهارم

متغیر	رضایت از زندگی
تولید معنای شخصی	
ضریب همبستگی پیرسون (r)	0/332
سطح معنی‌داری (sig)	0/000
تعداد مشاهدات	200

بین آگاهی متعالی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه وجود دارد. نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه آگاهی متعالی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه در جدول (۹) آمده است، همانطور که مشاهده می‌شود ضریب همبستگی پیرسون $0/387$ می‌باشد که در سطح خطای ۵ درصد مثبت و معنی‌دار می‌باشد ($sig < 0/05$)، یعنی اینکه با افزایش میزان آگاهی متعالی به اندازه یک انحراف معیار، میزان رضایت از زندگی دانشجویان به اندازه $0/387$ انحراف معیار افزایش می‌یابد، بنابراین نتیجه می‌شود که بین آگاهی متعالی و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و فرضیه فرعی پنجم تأیید می‌گردد.

جدول ۹ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه فرعی پنجم

متغیر	رضایت از زندگی
آگاهی متعالی	
ضریب همبستگی پیرسون (r)	0/387
سطح معنی‌داری (sig)	0/000
تعداد مشاهدات	200

بین بسط حالت هشیاری و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه بسط حالت هشیاری و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه در جدول (۱۰) آمده است، همانطور که مشاهده می‌شود ضریب همبستگی پیرسون $0/461$ می‌باشد که در سطح خطای ۵ درصد مثبت و معنی‌دار می‌باشد ($sig < 0/05$)، یعنی اینکه با افزایش میزان بسط حالت هشیاری به اندازه یک انحراف معیار، میزان رضایت از زندگی دانشجویان به اندازه $0/461$ انحراف معیار افزایش می‌یابد، بنابراین نتیجه می‌شود که بین بسط حالت هشیاری و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و فرضیه فرعی ششم تأیید می‌گردد.

جدول ۱۰ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه فرعی ششم	
متغیر	رضایت از زندگی
بسط حالت هشیاری	
ضریب همبستگی پیرسون (r)	۰/۴۶۱
سطح معنی داری (sig)	۰/۰۰۰
تعداد مشاهدات	۲۰۰

بحث و نتیجه گیری

رضایت‌مندی، بستر موفقیت و کامیابی است و هیچ انسان موفق نیست که از «هنر رضایت از زندگی» برخوردار نباشد. بدون رضایت‌مندی، امکان پیشرفت و موفقیت وجود ندارد. بنابراین رضایت‌مندی از زندگی، یکی از رازهای ناشناخته در زندگی انسان‌های موفق است. اگر زندگی بستر تکامل است، رضایت‌مندی هم شرط موفقیت در زندگی بوده و کسانی می‌توانند به تکامل بیندیشاند که با زندگی خود مشکل نداشته باشند. البته بایستی به این نکته توجه داشت که میان «مشکل داشتن در زندگی» با «مشکل داشتن با زندگی» تفاوت وجود دارد. همه انسان‌ها در زندگی مشکل دارند؛ اما انسان موفق، کسی است که با زندگی‌اش مشکل نداشته باشد و این یعنی رضایت از زندگی. به طور کلی انسان باید یاد بگیرد که در اوج ناکامی امیدش را حفظ کرده و با تمام توان تلاش کند تا برمشکلاتش غلبه کند و از زندگی خود لذت ببرد. همچنین انسان بایستی با تفکرات زیبای خودش زندگی زیبایی برای خود بسازد که این امر با یافتن معنایی برای زندگی امکان پذیر است، زیرا معنای زندگی، جاودانه، پایدار و فناپذیر است در حالی که مواد زندگی تغییرپذیر و نابود شدنی است (عبداله زاده، همکاران، ۱۳۸۸).

نتایج حاصل از همبستگی پیرسون نیز نشان داد که بین خودشناسی منسجم و رضایت از زندگی، بین هوش معنوی و رضایت از زندگی، بین تفکر وجودی انتقادی و رضایت از زندگی، بین تولید معنای شخصی و رضایت از زندگی، بین آگاهی متعالی و رضایت از زندگی و بین بسط حالت هشیاری و رضایت از زندگی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

نتیجه یافته حاصل از فرضیه اصلی بیانگر این است که بین هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

نتایج یافته‌های این تحقیق در زمینه رابطه هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی با یافته‌های، امیدبیکری و همکاران (۱۳۹۳)، یوسف نژاد و همکاران (۱۳۹۰)، طهماسب و قربانی و پورحسین (۱۳۸۵)، کومار (۲۰۱۵)، حسین پور و همکاران (۲۰۱۵)، احمدخان و همکاران (۲۰۱۱) همخوانی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت افراد دارای خودشناسی منسجم، کمتر از سایر افراد از ایجاد ناپایداری در روان آشفته می‌شوند، که همین امر موجب رضایت بیشتر آنان در زندگی می‌شود. خودشناسی منسجم این‌گونه تعریف شده است: خودشناسی تاملی به تلاش خود برای معنا بخشیدن به تجربه گذشته و بهره‌مندی از بینش‌ها و تجارب گذشته اشاره دارد و خودشناسی تجربی به تلاش‌های خود برای درک تجربه جاری در زمان حال و توجه دقیق به خود در زمان حال اشاره دارد. در نتیجه این مهارت، افراد می‌توانند طرح‌های کنش و واکنش جدید، سازش یافته‌تر و پیچیده‌تر را خلق کنند و چشم‌اندازی وسیع برای هدایت رفتار خود فراهم آورند (قربانی و همکاران، ۲۰۰۸). فرد مذهبی به یک مبدأ متعالی معتقد

است و او را پرستش می‌کند. باورها و نگرش‌های مذهبی و معنوی، بر مؤلفه‌های شناختی افراد از جمله تفسیر وقایع، خوشبینی یا بدبینی و نوع تفکرات آنها تأثیر گذاشته و این مؤلفه‌ها نیز از طریق سیستم ایمنی و عصبی روانی بر سلامت بهزیستی و بهداشت جسم و روان انسان تأثیر می‌گذارند. همچنین با توجه به دیدگاه‌های مربوط به مکتب انسان‌گرایی، انسان سالم انسانی است که در زمان حال زندگی می‌کند از نیازهای خود آگاهی دارد. مزلو یکی از برجسته‌ترین روان‌شناسان انسان‌گرا، معنویت را از مهم‌ترین عناصر نگرش انسان‌گرایانه می‌داند و بیان می‌کند: آدمی به چهارچوبی از ارزش‌های فلسفه‌ای ناظر به حیات، دین یا به دلیلی برای دین نیازمند او است. همچنین بر آن است که روان‌شناسان انسان‌گرا احتمالاً کسی را که به این مسائل دینی اهمیت نمی‌دهد باید بیمار یا نابهنجار و جودی تلقی کنند (عبداله زاده، همکاران، ۱۳۸۸).

نتیجه یافته حاصل از فرضیه فرعی اول بیانگر این است که بین خودشناسی منسجم و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌دار داشته است.

نتایج یافته‌های این تحقیق در زمینه رابطه خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی با یافته‌های امیدبیک و همکاران (۱۳۹۳)، یوسف نژاد و همکاران (۱۳۹۰)، طهماسب و قربانی و پورحسین (۱۳۸۵)، همخوانی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت افرادی که از خودشناسی بالایی برخوردار هستند، توانایی بیشتری برای کنترل افکار و اعمال تکانه‌ای خود دارند (عکس‌العمل نشان ندادن)، آنها آگاهانه‌تر به محیط پاسخ می‌دهند، بنابراین رفتارهای منفی آنها کاهش یافته و در نهایت موجب افزایش رضایت این افراد در زندگی می‌شود. با توجه به اینکه خودشناسی منسجم آگاهی و کوشش در جهت فهم هیجان‌ات، رفتارها، عملکردهای عقلانی، حقیقات و حالت‌های بدنی را شامل می‌شود در نتیجه موجب افزایش رضایت بیشتری در زندگی می‌شود (یوسف نژاد و همکاران، ۱۳۹۰).

نتیجه یافته حاصل از فرضیه فرعی دوم بیانگر این است که بین هوش معنوی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌دار داشته است. نتایج یافته‌های این تحقیق در زمینه تأثیر هوش معنوی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی با یافته‌های کومار^۱ (۲۰۱۵)، احمدخان و همکاران (۲۰۱۱) همخوانی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که هوش معنوی مجموعه‌ای از توانایی‌هاست که کمک می‌کند در زندگی شخصی یا کاری با دیگران رابطه‌ای دوستانه و مداراگرا یانه برقرار کنیم. انسان دارای هوش معنوی بالا دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد: قدرت مقابله با سختی‌ها، دردها و شکست‌ها، بالا بودن خود آگاهی در این افراد، حسی که این افراد را هدایت درونی می‌کند، درس گرفتن از تجربیات و شکست‌ها، از دشواری‌های زندگی فرصتی می‌سازد برای دانستن، توانایی ایستادگی در برابر جمع و هم‌رای نشدن با عامه مرد، گفتن «چرا»، پرداختن به سجایای اخلاقی و اهمیت دادن به آنها، توانمند بودن در خودداری و کنترل خویش، برخوردار بودن از حس انعطاف‌پذیری بالا (عبداله زاده، همکاران، ۱۳۸۸). به نظر می‌رسد که انسان‌هایی که از هوش معنوی بالاتری برخوردارند بالطبع دارای چنین ویژگی‌هایی می‌باشند می‌توانند خود را برای داشتن رضایت از زندگی آماده کنند. افراد با هوش هیجانی بالا توانایی سازگاری با اطراف خود، اعتماد به نفس و

¹ Kumar

خود آگاهی بالا دارند و در تعدادی از پژوهش‌ها، از جمله پژوهش حاضر هوش معنوی به عنوان پیش‌بینی کننده‌ای مهم برای رضات زندگی معرفی می‌شود.

نتیجه یافته حاصل از فرضیه فرعی سوم بیانگر این است که بین تفکر وجودی انتقادی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. نتایج یافته‌های این تحقیق در زمینه رابطه تفکر وجودی انتقادی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی با یافته‌های، قهرمان (۱۳۸۹)، کومار (۲۰۱۵)، احمدخان و همکاران (۲۰۱۱) همخوانی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد دارای تفکر وجودی انتقادی، توانایی اندیشیدن به طور انتقادی به حقیقت وجود، هستی، عالم وجود، زمان، مرگ و دیگر موضوعات ماوراء طبیعی یا وجودی را دارند. این مؤلفه به تعبیر گاردنر (۱۹۸۳)، هوش پرسش‌های بزرگ را منعکس می‌کند. این افراد می‌توانند بدون محرک‌های بیرونی و بر اساس نیازهای درونی خود را در مسیر یادگیری و تجربه‌اندوزی قرار دهند، بهتر می‌توانند یاد بگیرند و به نظر می‌رسد رضات آنها نیز در زندگی بالا باشد.

نتیجه یافته حاصل از فرضیه فرعی چهارم بیانگر این است که بین تولید معنای شخصی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

نتایج یافته‌های این تحقیق در زمینه رابطه تولید معنای شخصی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی با یافته‌های، قهرمان (۱۳۸۹)، کومار (۲۰۱۵)، احمدخان و همکاران (۲۰۱۱) همخوانی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که افرادی که در آنها تولید معنای شخصی در سطح بالا قرار دارد در زندگی شخصی دارای هدف و نسبت به وضعیت خود از خودآگاهی لازم برخوردارند. افراد با ویژگی تولید معنای شخصی بالا، به دلیل تفکر و دیدگاه وسیع نسبت به خود و جهان اطراف قادرند رفتارهای مخرب و نامطلوب را برای سایرین شناسایی کنند. در نظر آنان سایر افراد نیز دارای ظرفیت ذاتی پاک و روحانی هستند، این طرز تفکر ریشه در مهارت معناسازی شخصی آنان قرار دارد. جستجوی معنا در زندگی، فرصت دریافت نیروهای روان‌شناختی لازم را از منابع متعالی نامتناهی فراهم ساخته و افراد از این طریق، احساسات و عواطف مثبت را با قدرت بیشتری کسب می‌کنند. این افراد در برخورد با مشکلات، تنش‌ها، سختی‌ها و تغییرات از ظرفیت ذاتی و ذهنی خود یعنی تولید یک معنای شخصی و ایجاد یک هدف و دلیل استفاده می‌کنند، بدین ترتیب آنان در برابر مشکلات زندگی و تغییرات به وجود آمده شکیبایی و مدارا می‌کنند که همین امر موجب رضایت بیشتر این افراد می‌شود.

نتیجه یافته حاصل از فرضیه فرعی پنجم بیانگر این است که بین آگاهی متعالی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. نتایج یافته‌های این تحقیق در زمینه رابطه آگاهی متعالی و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی با یافته‌های، قهرمان (۱۳۸۹)، کومار (۲۰۱۵)، احمدخان و همکاران (۲۰۱۱) همخوانی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که افرادی که دارای آگاهی متعالی بالایی هستند، ظرفیت وجودی آنها از مرزهای دانش، تجربه و شعور متعارف بشری فراتر رفته و در مرحله تعالی و عدم تعلق به جهان مادی قرار می‌گیرند. این گروه از افراد از یک خود برتر و متعالی برخوردار می‌باشند و برای آنها ابعاد مادی و جسمانی مهم نمی‌باشد. آنها از نظر روانی افرادی مثبت‌اندیش هستند و با بردباری مشکلات و سختی‌ها را تحمل می‌نمایند. افراد با آگاهی متعالی بالا با شناخت و آگاهی از بعد خود غیر مادی و باور به نیروی برتر و مقدس در درون خویش به راحتی با مشکلات روبرو شده و در جهت حل آن قدم‌هایی را بر می‌دارند. یکی از عوامل مؤثر در افزایش احساس رضایت از زندگی و رضایت‌مندی پیوندهای دینی و ایمان مذهبی است. از آنجا که فرد با ایمان دارای ارتباطات و اعتقادات معنوی است، کمتر احساس رهاشدگی، پوچی

وتنهایی می‌کند و هوش معنوی به عنوان یکی از مفاهیم جدید هوش زیر بنای موضوعاتی است که به آن‌ها ایمان داریم، همچنین اساس اعتقادات، ارزش‌ها و اعمال و ساختار زندگی ماست.

نتیجه یافته حاصل از فرضیه فرعی ششم بیانگر این است که بین حالت هشیاری و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. و نتایج یافته‌های این تحقیق در زمینه رابطه حالت هشیاری و رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی با یافته‌های قهرمان (۱۳۸۹)، کومار (۲۰۱۵)، حسین پور و همکاران (۲۰۱۵)، احمدخان و همکاران (۲۰۱۱) همخوانی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که آگاهی هشیارانه و سازگاری با وقایع و تجارب زندگی و پرورش خود آگاهی از جمله عوامل افزایش رضایت تلقی می‌شوند. افرادی که دارای بسط حالت هوشیاری بالایی هستند، ظرفیت‌ها و صلاحیت‌های درونی و بیرونی خود را توسعه می‌دهند و به زندگی خود حیات و معنا می‌بخشند. قدرت آنها در رویارویی با مشکلات بیشتر و بر روی کنترل استرس تاثیر مثبت می‌گذارند. این افراد می‌توانند با آرامش خاصی و بهتر از دیگران با مشکلات برخورد کنند. افراد با حالت هشیاری بالا از حد جسم و ماده فراتر رفته، حالات اوج هوشیاری را تجربه می‌کنند و از منابع معنوی برای حل مسائل استفاده می‌کنند و خصوصیتی هم چون تواضع، بخشش، حق‌شناسی و ترحم، گذشت را در آنان می‌توان دید. با دارا بودن این ویژگی‌ها و دید مثبت نسبت به دنیا این افراد از زندگی خود رضایت دارند و برای بهبود آن می‌کوشند. انسان و زندگی مفاهیمی هستند که هرگز از هم جدا نمی‌شوند و رضایت‌مندی از زندگی بزرگترین آرزو و مهمترین هدف زندگی بشر است که بیشتر از هر عامل دیگری بهداشت روانی افراد را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد.

پژوهش حاضر در پی یافتن پاسخ این مسئله بود که آیا بین هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه رابطه وجود دارد؟ نتایج تحقیق نشان داد که بین هوش معنوی و خودشناسی منسجم با رضایت از زندگی در دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی ارومیه معنادار وجود دارد. مسائلی از قبیل بی‌معنا شدن زندگی، احساس خلا اخلاقی، اسارت بشر در دست تکنولوژی، تماس غرب با مذاهب مشرق زمین، موجب آگاهی و روی آوردن روز افزون انسان معاصر به دین و معنویت شده است. هر روزه بر تعداد یافته‌های پژوهشی در زمینه‌های مختلف علمی به ویژه پزشکی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی که با گزاره‌های دینی همسو هستند یا لاقط تناقضی با دین ندارند، افزوده می‌شود. این یافته‌ها که در سه دهه قبل اندک بودند، در سال‌های اخیر با یک شتاب ناگهانی در حال افزایش هستند. به عنوان مثال، پس از نیمه اول قرن بیستم در خصوص ارتباط بین دین و سلامتی چیزی حدود ۲۰۰ پژوهش وجود داشت که در دهه آخر این قرن، ناگهان به بیش از ۵۰۰۰ پژوهش رسید که مؤید ارتباط مثبت دین و سلامتی است. امروزه، این مطلب با سرعت بیشتری در حال افزایش است، به نحوی که شاید بتوان از آن به یک نهضت علمی تعبیر کرد (کینگ، ۲۰۰۸ به نقل از شیاسی و اعتباریان، ۱۳۹۴). اهمیت معنویت و رشد معنوی در انسان، در چند دهه گذشته به صورتی روز افزون توجه روانشناسان و متخصصان بهداشت روانی را به خود جلب کرده است. پیشرفت علم روانشناسی از یک سو و ماهیت پویا و پیچیده جوامع نوین از سوی دیگر، باعث شده است، نیازهای معنوی بشر در برابر خواسته‌ها و نیازهای مادی قد علم کنند و اهمیت بیشتری بیابند. چنین به نظر می‌رسد که مردم جهان، بیش از پیش به معنویت و مسائل معنوی گرایش دارند. سازمان جهانی بهداشت در تعریف ابعاد وجودی انسان، به ابعاد جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی اشاره می‌کند و بعد چهارم، یعنی بعد معنوی را نیز در رشد و تکامل انسان مطرح می‌سازد (کینگ، ۲۰۰۸ به نقل از شیاسی و اعتباریان ۱۳۹۴).

منابع

- امید بیکی، مهسا؛ خلیلی، شیوا؛ غالمعلی لوسانی، مسعود؛ قربانی، نیما. (۱۳۹۳). رابطه ذهن آگاهی و خودشناسی منسجم با رضایتمندی زناشویی. *مجله روانشناسی*، ۱۸(۳): ۳۲۷-۳.
- خدابخشی کولائی، آناهیتا؛ حیدری، خوش کنش؛ و حیدری، محمود. (۱۳۹۲). ارتباط هوش معنوی با تاب آوری در برابر استرس و ترجیح روش زایمان در بین زنان باردار. *مجله زنان، مامایی و نازایی ایران*، ۱۶(۵۸): ۸-۱۵.
- شیاسی، مجید؛ اعتباریان، اکبر. (۱۳۹۴). بررسی رابطه هوش معنوی و بهره وری کارکنان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مدیریت اطلاعات سلامت، ۱۲(۴): ۵۳۹-۵۳۱.
- طهماسب، علیرضا؛ قربانی، نیما؛ پورحسین، رضا. (۱۳۸۵). خودشناسی انفکاک و انسجامی: رابطه وجوه خودشناسی با پنج عامل بزرگ شخصیت. *مجله روانشناسی و علوم تربیتی*، ۳۶(۱): ۵۷-۷۶.
- عبداله زاده، حسن؛ باقر پور، معصومه؛ لطفی، محدثه و بوژمهرانی، سمانه، (۱۳۸۸)، هوش معنوی (مفاهیم، سنجش و کاربردهای آن)، تهران، چاپ اول، نشر روان سنجی.
- غباری بناب، باقر؛ غلامعلی لوسانی، مسعود؛ و محمدی، محمدرضا. (۱۳۸۴). ساخت مقیاس تجربیات معنوی دانشجویان، *مجله روان شناسی*، (۳۵): ۲۶۱-۲۷۸.
- قهرمان، آرش. (۱۳۸۹). بررسی مفهوم رضایت از زندگی و سنجش آن در دانشجویان دختر و پسر، دو فصلنامه تخصصی پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه، ۴(۱۰۶-۸۱).
- یوسف نژاد شیروانی، مائده؛ پیوسته گر، مهرانگیز. (۱۳۹۰). رابطه رضایت از زندگی و طرحواره ناسازگار اولیه در دانشجویان، دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۱۲(۴۴): ۶۵-۵۵.

- Caprara, G.V., & Cervone, D. (2003). Personality: Determinants, dynamics and potentials. *Psychological Medicine*, 33(3), 565-566
- Diener, E. E., Sun, M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125: 276-302.
- Diener, E., Emmons, A., Larsen, J., & Grrifen, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of coping mechanism. psychology*, 3, 27-34
- Extremera, N. & Fernande, P. (2005). Perceived emotional Intelligence and life satisfaction: predictive and incremental Validity using the trait meta – mood scale. *Personality and Individual Differences*, 39, 937 – 948
- Gardner, H. (1983), "Frames of mind", New York, Basic book.
- Ghorbani, N., Watson, P. J., & Hargis, M. B. (2008). Integrative self-knowledge: Correlations and incremental validity of a cross-cultural measure developed in Iran and the United States. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*. 142, 395-412.
- Greenspon, P.J., saklofske, D. (2001). Toward an integration of subjective well- being & psychopathology. *Social indicators research*, 54, 81-108.
- Keyes, C.L.M., Shmotkin, D., & Ryff, C.D. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82 (6), 1007-1022.
- King DB (2008). Rethinking claims of spiritual intelligence: A definition, model, and measure. Ontario (CA): Trent University.
- Kumar, P., (2015), Life Satisfaction of College Teachers in Relation to their Spiritual Intelligence, *International Journal of Research in Economics and Social Sciences*, 5(8): 263-276.

- Lazarus, S., & Folkman, S. (1984). Stress, appraisal and coping. New York: Springer Publishing Company
- Nasel, D. D. (2004). Spiritual Orientation In Relation To Spiritual Intelligence: A Consideration Of Traditional Christianity And New Age/ Individualistic Spirituality Unpublished Thesis. Australia: The University Of South Australia.
- Thimm, J. C. (2010). Mediation of early maladaptive schemas between perceptions of parental rearing style and personality disorder symptoms, *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41, 52-59
- Wolman, R. (2001). *Thinking with your soul: Spiritual intelligence and why it matters*. New York: Harmony.
- Wong, C. S., & Law, K. S. (2003). "The effects of leader and follower emotional intelligence on performance and attitude: An exploratory study". *The Leadership Quarterly*, 13(3), 243-274.
- Wright, M.O., Crawford E., & Del Castillo D. (2009). Childhood emotional maltreatment and later psychological distress among college students: The mediating role of maladaptive schemas. *Journal of Child Abuse and Neglect*, 33(1), 59-68.
- Wright, T. A., & Cropanzano, R. (2000). Psychological well-being and job satisfaction as predictors of job performance. *Journal of Occupational Health Psychology*, 5, 84-94.

The Investigation of the Relationship between Spiritual Intelligence and Integrative Self- Knowledge with Life Satisfaction

Mina Rezaei Abajlo¹, Mohammad Azad Abdollahpour^{2*}

Purpose: The present study aimed to investigate the relationship between spiritual intelligence and coherent self-knowledge with the satisfaction of students' lives with the support of the Urmia Relief Committee.

Method: The research method was correlation. The statistical population of this study was students under the auspices of Imam Khomeini Relief Committee of Urmia city in 2015-16, and 200 people were selected as available as a statistical sample. The Dinner et al. (1985) Life Satisfaction Scale, King's Intellectual Intelligence Scale (2008) and the Coherent Self-Esteem Scale of Victim et al. (2008) were used to gather information.

Results: The findings showed that there was a positive relationship between the variables of coherent self-knowledge, spiritual intelligence, critical existential thinking, and production of personal meaning, sublime awareness and development of alert state with satisfaction of students' lives under the auspices of Imam Khomeini Relief Committee in Urmia. Has it. And regression analysis suggests that the strongest explanatory variance of life satisfaction is among the predictor variables of spiritual intelligence ($P < 0.05$)

Conclusion: The results of the present study indicate that the most important variable related to life satisfaction, which is one of the important indicators of health, is spiritual intelligence, and it is important to focus on cultivating this intelligence in the family and educational environment.

Keywords: spiritual intelligence, Integrative Self- Knowledge, life satisfaction

---

¹ Master of General Psychology, Mahabad Branch, Islamic Azad University, Mahabad, Iran.

² Assistant Professor of Educational Psychology, Mahabad Branch, Islamic Azad University, Mahabad, Iran(athour). abdollahpour@gmail.com